

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Freezing of Gait Questionnaire (FOGQ)

Mei 2014

Review: 1 de Rooy M
Smeets W
2 Jungen MJH
Invoer: Bokhorst ML

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overige, ongespecificeerd
Aandoening (ICD)	Zenuwstelsel en zintuigen Parkinson
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Mobiliteit/bewegen Activiteiten

- *Korte beschrijving* → De Freezing of Gait Questionnaire (FOGQ) is een vragenlijst bestaande uit 6 items die betrekking hebben op het 'freezing'-fenomeen en op het lopen. Waarbij freezing wordt gedefinieerd als een plotse en voorbijgaande onmogelijkheid om doelmatige stappen te genereren, optredend bij het starten of tijdens het draaien (gangblokkade). De vragenlijst meet de frequentie en de duur van freezing-episodes (ICF-niveau I) en beoordeelt ook de impact van de gangproblemen in het dagelijks leven (ICF-niveau II).¹⁻³ In de nieuwe versie van 2008 (NFOG-Q) wordt ook een video gebruikt naast de vragenlijst.⁴
- *Doelgroep* → patiënten met de ziekte van Parkinson en andere Parkinson syndromen.^{1,2}
- *Auteur*:
 - ✓ *Oorspronkelijke versie* → Giladi N, Shabtai H, Simon ES, Biran S, Tal J, Korczyn AD (1999)¹
 - ✓ *Nederlandse versie* → Keus SHJ, et al. (2006)²

2 Doel van het meetinstrument

- Inventariserend¹

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- Vragenlijst
- *Opbouw* → totaal 6 items, verdeeld in vragen over frequentie, duur en impact van de freezing-periodes¹
- *Invulinstructie* → geen
- *Meetniveau* → per item: wijze score (0-4), waarbij 0= normaal/geen/nooit en 4= onmogelijk/altijd/maximale tijd; meetniveau ordinaal
- *Meetniveau* → totaalscore: wijze score (0-24); meetniveau ordinaal
Hoe hoger de score, hoe ernstiger de freezing.

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → www.meetinstrumentenzorg.nl
- *Geschatte kosten* → gratis te downloaden
- *Copyright* → ja

5 *Methodologische kwaliteit*

In dit formulier zijn de Engelstalige gegevens van het meetinstrument verwerkt.

- **Interne consistentie**
→ Gehele lijst:
Cronbach's α : n=40, populatie Parkinson patiënten: 0.94¹
Cronbach's α : n=X, populatie Parkinson patiënten: 0.91⁵
Cronbach's α : n=454, populatie Parkinson patiënten (Hoehn & Yahr <5): 0.89 (op baseline), 0.90 (10 wkn follow up)⁶
- **Reproduceerbaarheid**
 - ✓ *Betrouwbaarheid (reliability)*
→ Gehele lijst:
ICC, inter: n=26, populatie Parkinson patiënten: 0.86⁵
ICC, intra: n=76, populatie Parkinson patiënten: 0.84⁵
- **Validiteit**
 - ✓ *Criterion validity* → niet bekend
 - ✓ *Content validity* → niet bekend

✓ *Construct validity*

→ Gehele lijst

Correlatie met meetinstrument UPDRS (totaal score): R(Pearson), n=40, Parkinson patiënten: 0.48¹

Correlatie met meetinstrument UPDRS (mentaal score): R(Pearson), n=40, Parkinson patiënten: 0.05¹

Correlatie met meetinstrument UPDRS (ADL score): R(Pearson), n=40, Parkinson patiënten: 0.43¹

Correlatie met meetinstrument UPDRS (motorische score): R(Pearson), n=40, Parkinson patiënten: 0.40¹

Correlatie met meetinstrument Hoehn & Yahr: R(Pearson), n=40, Parkinson patiënten: 0.66¹

Correlatie met meetinstrument Posture & Gait: R(Spearman), n=X, Parkinson patiënten: 0.66⁵

Correlatie met meetinstrument UPDRS (ADL score): R(Pearson), n=453, Parkinson patiënten: in de Off fase 0.66 en in de On fase 0.40⁶

Correlatie met meetinstrument UPDRS (motorische score): R(Pearson), Parkinson patiënten n=101 (in off fase) & 453 (in on fase): in de off fase 0.49 en in de on fase 0.28⁶

Correlatie met meetinstrument UPDRS (mentaal score): R(Pearson), n=454, Parkinson patiënten 0.20⁶

Correlatie met meetinstrument PDQ-39: R(Pearson), n=416, Parkinson patiënten variëren van 0.12 (bij cognitie) tot 0.55 (bij mobiliteit)⁶

• **Responsiviteit / longitudinale validiteit**

Smallest Detectable Difference (SDD): 5.7 → 6 punten⁵

Reliable Change Index (RCI): 24%⁵

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → Engels, Nederlands, Spaans, Zweeds, Portugees⁵, Braziliaans
- *Benodigheden* → invulformulier
- *Randvoorwaarden* → de therapeut vult de vragen in¹ (in de originele versie, in de FOGQsa versie vult de patiënt zelf de vragenlijst in)⁸
- *Benodigde tijd* → 6-30 min.⁷
- *Gebruikershandleiding* → nee

7 *Normgegevens*

8 *Overige gegevens*

- Sinds 2008 is de FOGQ herzien, de NFOG-Q, waarin ook een video is toegevoegd aan de bestaande vragenlijst, waardoor het betrouwbaar en valide bepalen van de ernst van freezing verbeterd is ten opzichte van de beoordeling van verzorgers.^{4,7} In 2011 is een door de patiënt zelf in te vullen (self-administered) versie van de vragenlijst ontwikkeld (FOGQsa).^{8,9}
- De auteurs Shine et al.(2012) onderzochten bij 24 patiënten de frequentie en duur van de freezing-periodes en berekenden de correlatie met de scoring op de door de patiënten vooraf ingevulde vragenlijsten. De scores correleerden niet met de frequentie en niet met de duur van de freezing periodes die de patiënten ondervonden gedurende een objectief (video-)assessment. De auteurs geven aan dat de resultaten aanleiding geven voor een herevaluatie voor het gebruik van vragenlijsten bij het assessment van freezing.¹⁰

9 *Literatuurlijst*

1. Giladi N, Shabtai H, Simon ES, Biran S, Tal J, Korczyn AD. Construction of freezing of gait questionnaire for patients with Parkinsonism. *Parkinsonism & related disorders*. 2000 Jul 1;6(3):165-170.
2. Keus SHJ, Hendriks HJM, Bloem BR, Bredero-Cohen AB, de Goede CJT, et al. KNGF-richtlijn ziekte van Parkinson. Amersfoort: Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie; 2006. Available from: www.kngfrichtlijnen.nl [Geraadpleegd 2014 mei 6].
3. Nieuwboer A, Herman T, Rochester L, Ehab Emil G, Giladi N. The new revised freezing of gait questionnaire, a reliable and valid instrument to measure freezing in Parkinson's disease. *Parkinsonism & related disorders* 2008;14(Suppl 1):S68.
4. Nieuwboer A, Rochester L, Herman T, Vandenberghe W, Emil GE, Thomaes T, Giladi N. Reliability of the new freezing of gait questionnaire: agreement between patients with Parkinson's disease and their carers. *Gait & posture*. 2009 Nov;30(4):459-463.
5. van Wegen EEH. *Klinimetrie bij de ziekte van Parkinson: een praktische handleiding*. Amersfoort; Amsterdam: Nederlands Paramedisch Instituut (NPI); VU medisch centrum; 2005.

6. Giladi N, Tal J, Azulay T, Rascol O, Brooks DJ, Melamed E, Oertel W, Poewe WH, Stocchi F, Tolosa E. Validation of the freezing of gait questionnaire in patients with Parkinson's disease. *Movement disorders*. 2009 Apr 15;24(5):655-61.
7. Rehab Measures: Freezing of Gait Questionnaire. Available from: <http://www.rehabmeasures.org/Lists/RehabMeasures/DispForm.aspx?ID=1019> [Geraadpleegd 2014 mei 6].
8. Nilsson MH, Hariz GM, Wictorin K, Miller M, Forsgren L, Hagell P. Development and testing of a self administered version of the Freezing of Gait Questionnaire. *BMC neurology*. 2010 Sep 23;10:85.
9. Nilsson MH, Wictorin K, Bladh S, Högstedt A, Eliasson M, Toreld C, et al. Initial validation of a self-administered version of the Freezing of Gait Questionnaire (FOGQsa). *Movement disorders*. 2010;25(S3):S687.
10. Shine JM, Moore ST, Bolitho SJ, Morris TR, Dilda V, Naismith SL, Lewis SJ. Assessing the utility of Freezing of Gait Questionnaires in Parkinson's Disease. *Parkinsonism & related disorders*. 2012 Jan;18(1):25-29.